

LLORENÇ SOLDEVILA

Verdaguer i Argentona¹

El passat 10 de juny, va escaure's el centenari de la mort de mossèn Jacint Verdaguer. Des de les pàgines de *Fontes* volem commemorar l'efemèride evocant la relació que Verdaguer va tenir amb la nostra vila al llarg de dues dècades.

El 1889, probablement va fer una estada de tres setmanes a Argentona, acompanyant la marquesa vídua Lluïsa Bru i Llassús.² Diem probablement perquè no ens consta en cap document, tret de la possibilitat que la prosa *Lo Corpus en Argentona* fos escrita el 1889. Sobre la idoneïtat de la data d'aquest text ja en vaig parlar en un altre escrit,³ demostrant que la data incompleta que consta manuscrita al final amb el número de les unitats sense posar no podia ser de cap altre estiu que un de la darrera de la dècada dels vuitanta. A Argentona, hi havia estat en altres ocasions ja que afirma: "Tres setmanes ha que hi só i no és pas aquesta la primera ni la segona vegada que el visito." Tenint en compte el que diu sobre les excursions per la comarca Joaquim Maria de Nadal, és molt probable que hi hagués vingut de Caldes estant sol o acompanyant algun membre de la família López: "algunes visites a famílies amigues i, de tant en tant, alguna excursió a Mataró, a Argentona, a la Misericòrdia de Canet..."⁴

Tenim documentada una altra estada a Argentona el 1892, gràcies a una carta datada en aquesta vila el 16 de juny, dia de Corpus, adreçada a l'amic Collell. Hi pren

Jacint Verdaguer a l'època en què es presentà als Jocs Florals de Barcelona. Oli de Maria de Picó.

les aigües per necessitat i acompanyant alguns membres de la família López: "Pot ser per haver-te dit mal de les aygues minerals, jo ara'n tinch de pendre, vullas no vullas, assí á Argentona, ó a lo menos tinch d'acompanyar á Maria Lluïsa, que n pren juntament á sa germana Maria y ab la Marquesa".⁵

Casacuberta i Torrents, segurament sense haver vist el manuscrit de "Lo Corpus en Argentona" on consta la data de 188 , sense indicar les unitats, dedueixen erròniament que fou en l'estada de 1892 quan escriví la prosa.⁶ I els estudiosos locals, entre ells Jaume Clavell i Joaquim Ripoll, l'erren encara més perquè relacionen la data de publicació de l'article amb una hipotètica estada de Verdaguer a la vila, i així posaren 1899 en la làpida commemorativa que presideix l'entrada del carrer

que porta el nom del poeta. Va fer estada a la vila en aquesta data? Segurament que no.

Ara bé, per què els redactors de "La Creu del Montseny", quan van decidir publicar la prosa sobre Argentona el 4 de juny de 1899, no van fer constar la data manuscrita inacabada? Potser perquè no van tenir accés el manuscrit. El que sí és cert és que el manuscrit il·lustra unes intervencions posteriors de Verdaguer amb correccions amb tinta i amb llapis. Quan volgué datar-lo va afegir-hi al final, amb un traç de lletra sensiblement diferent a la resta del text l'incomplet 188 . Si aquesta datació la féu el 1892 sembla gairebé impossible que s'equivoqués. Si, en canvi, la realitzà el 1899, poc abans de la publicació podia ser més fàcil que li fallés la memòria i, doncs, confongués 1889 amb 1899.

1. El present article és l'adaptació de la secció dedicada a Argentona d'un estudi més ampli, *Verdaguer i el Maresme*, publicat a *Miscel·lània d'homenatge a Joaquim Molas*, Barcelona, 2002.

2. Nadal, J.M., *Un "tros" de Barcelona. Caldesas 1800*, Barcelona: Dalmau y Jover, Librería, 1951, p. 15, ens ha deixat una descripció detallada del físic de la marquesa: "Cuando cierro los ojos, veo aún a la marquesa viuda de Comillas, "Doña Luisita", según la llamaban sus íntimos, -bajita, regordeta, con el cabello cano peinado liso a los lados de una crencha que le nació en mitad de la frente-paseando por la vereda de la vía del ferrocarril que, a pesar de todas las prohibiciones, era el paseo aristocrático de Caldesas cuando el de los Ingleses no había nacido aún, acompañada por alguna persona amiga (cuando no por una negra de color de ébano que le era muy fiel) y seguida a distancia por una pareja de mozos de escuadra."

3. "Les estades de Verdaguer a la vila d'Argentona", dins *Lo Corpus en Argentona*. Argentona: Ajunt. d'Argentona / L'Aixernador Edicions, 1995, p. 8-11.

4. Nadal, supra, p. 42.

5. *Epistolari de Jacint Verdaguer, volum VIII (1892-1894)*. Barcelona: Editorial Barcino, 1984, carta 904, p. 33.

6. Cf. Nota 4 a *Epistolari de Jacint Verdaguer, volum VIII (1892-1894)*, carta 904, p. 34.

Es posà 1899 en la làpida
 commemorativa que presideix
 l'entrada del carrer que porta
 el nom del poeta.
 Va fer Verdaguer estada
 a la vila en aquesta data?
 Segurament que no

En les diverses estades a Argentona, on s'hostatjà Verdaguer? Les d'abans de 1892, sol o acompanyant la marquesa de Comillas, segur que tingueren com a marc els Establiments Prats, l'únic lloc que almenys fins al 1889 ofería prendre les aigües i un allotjament confortable.⁷ Una altra possibili-

tat, sobretot a partir d'aquest any, es que possessin a la fonda que Josep Solé i Maynou tenia al carrer Gran i a l'Hotel Solé, en funcionament com a mínim a partir de 1889.⁸

També, Casacuberta i Torrent parlen que Verdaguer passà una setmana a Vilassar de Mar, relacionant-la amb una estada més llarga a Argentona i fent una lectura errònia d'un article publicat el 1953.⁹

A Argentona, segurament hi tornà només una altra vegada i aquesta fou l'última ocasió en què dormí fora de Barcelona abans de caure malalt. Hi arribà el dia 3 de gener de 1902 per oficiar l'endemà el casament de Josefa Gallemí i Rígola, cabalera de can Guardià, casa situada al carrer Gran, avui amb el número 45,¹⁰ amb l'advo-

cat, llibreter i publicista barceloní, Lluís Viola i Vergés, copropietari de la revista *L'Atlàntida*.¹¹ Per tradició familiar dels Gallemí, sabem que sopà i dormí aquella nit a cal Guardià i els regalà un volum de poesia. L'endemà, el casament s'oficià a l'església de Sant Julià i el dinar de noces se celebrà a l'Hotel Solé. Se sol·licità que Verdaguer parlés: "L'home s'alçà i esperà que fessin atenció. Llavors els digué: -Us agraeixo molt les mostres d'afecte que em doneu, però és que jo de fer discursos no en sé. Ja ho sap tothom. És un do que Déu no m'ha donat. Moltes gràcies!"¹²

En conclusió: Verdaguer va fer com a mínim tres estades a Argentona abans de 1889, a més de la no documentada de 1899 i les provades de 1892 i 1902.

7. Els Establiments Prats, propietat de Josep Prats i Tarrech, van ser construïts a partir de 1860 a la banda de sobre del que després va ser el famós manantial de Burriac. Per a més informació cf. Soldevila (1995), p. 9.

8. Situada al costat de la font de Sant Domènec, en el solar que avui ocupa una plaça tocant a la Paret de les mentides o el Cap de Creus, noms populars amb què és conegut indistintament

l'indret. Era propietat de Josep Solé i l'únic punt de parada entre Mataró i Granollers per l'antiga carretera de Parpers. Solé, pels volts de 1890, construí algun tipus d'instal·lació balnearia al veïnat de Lladó perquè els clients de la fonda poguessin prendre les aigües del manantial d'Antoni Ballot de Gallifa. El 1891, essent alcalde Solé s'iniciaren les obres d'obertura del nou passeig del Baró de Viver.

9. Un anònim articulista que signava G deia: "Estas visitas de Mossèn Cinto a sus amigos de Vilasar menudearon precisamente cuando su permanencia de unas semanas en Argentona en la primavera de 1899". Mataró, suplement al número 517, abril de 1953.

10. A Soldevila (1995), per error, hi consta el número 47.

11. Esteve Albert (1990) afirma que vingué per casar-los l'1 de gener, devia escriureu-ho de

memòria i s'equivocà perquè l'acta de casament data del dia 4 i avui es troba arxivada en el tom 6, pàgina 15, secció 2a, del Registre Civil del Jutjat d'Argentona.

12. Testimoni de Josep Maria Fontcuberta, que hi tenia convidats els seus pares. Cf. Albert (1990), p. 175. Tenim, a més, un report complet dels actes a "Diario de Mataró y la comarca", 7 de gener de 1902. Hi assistiren uns setanta comen-

sals, entre d'altres els escriptors Albert Llanas, Ferran Agulló i Anton Ferrer i Codina. Diu la crònica que Verdaguer, a banda de beneir la taula, quan s'acabà l'àpat "s'alçà mossèn Cinto y tots els comensals, y ab lo *Benedicamus domino*, y lo cant dels Segadors acabà lo delicat i abundós àpat que donà una prova més de la delicadesa y bon gust en lo servir del Hotel Soler d'Argentona".

web: <http://go.fast.to/bacalla>
 e-mail: blancacoll@yahoo.com

Pça Vendre P-4 ARGENTONA Tel: 93 756 00 02
 Mercat Cerdanyola P-27 MATARÓ Tel: 607 62 22 75
 Part.: Sant Narcís, 10 ARGENTONA Tel: 93 797 11 30

**b
l
a
n
c
a**

- Bacallà
- Olives
- Embotits
- Formatges
- Conserves
- Llegums
- Fruits secs

**Perruqueria
"PERE MACO"**
 C/Dr. Farrero, 2 - Tel: 756 08 60 - 08310 ARGENTONA